

Остапйовська І. І. – к. п. н., доцент кафедри теорії і методики природничо-математичних дисциплін початкової освіти СНУ імені Лесі Українки

Побережний П. Р. – студент 4 курсу факультету педагогічної освіти та соціальної роботи СНУ імені Лесі Українки

ВИКОРИСТАННЯ НАОЧНИХ МЕТОДІВ ДЛЯ НАВЧАННЯ ІНФОРМАТИКИ УЧНІВ ПОЧАТКОВИХ КЛАСІВ

Постановка проблеми. Перед сучасною початковою школою стоїть надскладне завдання: сформувати нову генерацію українців: гармонійно, різнобічно розвинених, самодостатніх особистостей, здатних ефективно соціалізовуватися в умовах інформаційного суспільства. Для цього педагогам потрібно максимально використовувати потенціал кожного предмету. Особливої уваги у цьому контексті заслуговує інформатика. Проте, інформатика та інформаційні технології – це надзвичайно швидкозмінні об'єкти, тому вчителі повинні вибирати такі засоби навчання, щоб максимально зрозуміло подати всю необхідну інформацію, озброїти школярів необхідними вміннями та навичками, сформувати світоглядні переконання. У даному контексті одними з найбільш ефективних методів у роботі з молодшими школярами є наочні методи навчання.

Мета дослідження полягає у тому, щоб проаналізувати ефективність наочних методів для навчання учнів початкових класів.

Результати дослідження. Методи – це важлива складова освітнього процесу. У перекладі з грецької означає шлях, спосіб. Методом навчання називають систему послідовних взаємозв'язаних дій вчителя і учнів, які забезпечують засвоєння змісту освіти і спрямовані на досягнення ними освітніх цілей [2, 205]. За джерелом одержуваних учнями знань методи навчання поділяють на: 1) вербальні методи; 2) практичні методи; 3) наочні методи [2, 155].

Детальніше зупинимося на наочних методах. Під наочними методами навчання розуміються такі методи, при яких засвоєння навчального матеріалу знаходиться в істотній залежності від застосовуваних у процесі навчання наочного посібника і технічних засобів. До наочних методів належать: ілюстрування, демонстрування, самостійне спостереження [1, 156–157; 4, 104–106] та відеометод [4, 104–106].

Коротко дослідимо можливості кожного із зазначених вище методів для навчання інформатики учнів початкових класів.

1. Метод ілюстрування – полягає у показі та сприйнятті предметів, явищ, процесів у їх символічному зображенні (плакати, малюнки, картини, карти, схеми та ін.) [4, 104].

Цей метод є досить ефективним для навчання інформатики саме учнів початкових класів. Важливість його застосування у молодших класах полягає у тому, що він дозволяє вирішити одразу дві важливі практичні проблеми: 1) оптимізувати час роботи дітей за комп'ютером. Вивчення інформатики у початковій школі повинне формувати у дітей не тільки інформаційну компетентність, але й здоров'язбережувальну; 2) певною мірою ліквідувати дефіцит комп'ютерів у школі.

2. Метод демонстрування – це метод, який передбачає ознайомлення школярів із предметами, явищами, процесами у їх «природному» вигляді [4, 104]. Цей метод найкраще використовувати під час вивчення прийомів роботи з комп'ютером. На власному прикладі учитель демонструє, як правильно вмикати та вимикати комп'ютер, працювати із мишею, дисками, флеш-пам'яттю («флешками»), прикладними програмами тощо.

3. Спостереження – це наочний метод навчання, який передбачає цілеспрямоване сприйняття об'єктів, процесів чи явищ із свідомим фіксуванням змін, які відбуваються, та встановлення на цій основі взаємозв'язків, розкриття їх суті [4, 105]. У випадку навчання інформатики цей метод за своїм змістом співпадає із методом демонстрації та передбачає спостереження за діяльністю учителя або однокласників, роботою пристроїв комп'ютера тощо.

4. Відеометод – це найбільш сучасний метод, який передбачає використання відеоматеріалів [4, 105]. Він є своєрідною більш «сучасною» комбінованою видозміною методів ілюстрації, демонстрації і, певною мірою, – спостереження.

Висновки. Підсумовуючи проведену роботу можна стверджувати, що застосування принципу наочності та наочних методів навчання є актуальною проблемою для початкової школи та вимагають постійної актуалізації особливо для навчання інформатики. У даному контексті варто зазначити, що для навчання інформатики молодшокласників використання наочних методів у поєднанні з традиційними засобами, дозволяє покращити мотивацію та утримання уваги дітей протягом уроку на значно вищому рівні, ніж при використанні лише традиційних засобів навчання, оптимізувати час роботи дітей із комп'ютером та частково ліквідувати дефіцит комп'ютерів у школі. Проте, проведена робота не вичерпує усіх аспектів проблеми. Перспективами подальшого дослідження є розгорнутий аналіз та актуалізація ефективності використання окремих засобів наочності для формування та розвитку творчих здібностей у процесі навчання інформатики учнів початкових класів.

Список літератури

1. Волкова Н. П. Педагогіка : Навч. посіб. / Наталія Павлівна Волкова. – 3-тє вид., стер. – К. : Академвидав, 2009. – 616 с. – (Серія «Альма-матер»).
2. Педагогіка : навч. посібн. / В. М. Галузьяк, М. І. Сметанський, В. І. Шахов. – 2-ге вид., випр., і доп. – Вінниця : «Книга-Вега», 2003. – 416 с.
3. Український педагогічний словник / упор. Семен Устимович Гончаренко. – К. : Либідь, 1997. – 375 с.
4. Чайка В. М. Основи дидактики : навчальний посібник / Володимир Мирославович Чайка. – К. : Академвидав, 2011. – 240 с. – (Серія «Альма-матер»).